

**Скалевський В.О.**, студ;  
**Тімченко Р. О.**, д-р техн. наук, проф.;  
**Крішко Д. А.**, канд.техн. наук., ст. викл.  
*Криворізький національний університет*

## ПРОЦЕС ГУМАНІЗАЦІЇ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Сучасне високотехнологічне місто є прикладом того, наскільки створене людиною середовище може відрізнитися від середовища природного. Прискорений ритм життя, шуми, забруднене повітря, яскраве світло і великий масштаб навколишніх будівель формують постійний ворожий фон, відповідальний за значну частину стресових ситуацій. У Кривому Розі при агресивних техногенних впливах проблема створення комфортного архітектурного середовища стоїть надзвичайно гостро.

Гуманізація – реалізація принципу світогляду, в основі якого лежить повага до людей, турбота про них, переконання в їх великих можливостях до самовдосконалення. У загальному сенсі про гуманізацію йдеться тоді, коли основна увага в будь-якій діяльності приділяється людині і його потребам. Під цим процесом розуміється його вдосконалення з метою досягнення фізичного, психологічного та духовного комфорту людини в штучному оточенні. З точки зору філософії, гуманізацію середовища можна розглядати як один з етапів відновлення гармонії між окремою людиною, цивілізацією і природою.

Найочевиднішим проявом цієї проблеми є нерозвиненість ландшафтного благоустрою території або зовсім невірне його застосування. З активізацією будівництва в містах України питання території вирішуються в основному на користь транспорту, в результаті – розширюють проїзні частини вулиць, притискаючи тротуари до стін будівель, зникає можливість створити газони або інші буферні зони між потоком транспорту і житловими масивами. У зв'язку із зростанням кількості автомобілів для облаштування притротуарних автостоянок повсюдно знищуються газони. Забудовуються площі парків та скверів, вирубуються зелені насадження вздовж вулиць, що складаються зі старих тополь, при цьому посадка нових дерев часто не проводиться або їй приділяється недостатня увага.

Вимоги індустріальності і економичності привели в 60-70-х роках до забудови міст однотипними будинками з великою кількістю гомогенних (гладкі стіни) і агресивних (ряди однакових елементів) візуальних «полів». В останні два десятиліття візуальне різноманітність архітектури збільшилася, значно більше почали застосовувати колір. Однак зростання поверховості привів до розриву масштабу міського середовища з людським масштабом і ефекту психологічного придушення. Поширенню гомогенних полів сприяло останнім часом часто недоречне захоплення скляним облицюванням будівель.

Багато зразків сучасної архітектури мають агресивний силует і пластику, що поєднується з використанням штучних, психологічно «холодних» для людини матеріалів.

Містобудівний процес – це планомірний розвиток міста, що перетворюється в процес освоєння під забудову окремих майданчиків, де замість процесу формування повноцінного міського середовища відбувається придбання квадратних метрів, що порушує не тільки складену століттями логіку міського розвитку, але в кінцевому рахунку, негативно позначається на економіці.

Необхідність гуманізації міського середовища є зараз однією з актуальних проблем архітектури. У чистому вигляді ця тема досить слабо вивчена, тому доцільним є об'єднання розрізаних відомостей про методи гуманізації в екології, архітектурної композиції, ландшафтному дизайні, містобудуванні, психології. Гуманізація пов'язана з концепцією сталого розвитку міст, що набирає популярність у зв'язку з ознаками кризи, що насувається у взаєминах людини з навколишнім середовищем. При включенні елементів природи в урбанізований ландшафт і при його візуальному і функціональному перетворенні для підвищення рівня комфорту не слід обмежуватися зовнішнім впорядкуванням і прикрасою.

Створення сприятливого міського середовища повинно стати зовнішнім проявом екологізації штучного середовища і зменшення негативного впливу людської цивілізації на природу. Незважаючи на деякий ідеалізм даної концепції, вона має право на практичне здійснення при розвитку таких галузей архітектури як ландшафтний благоустрій – найпотужнішого інструменту в справі гуманізації середовища.